

Loonwerkdokter Lucas Meertens

Mechanisatiekosten vaak te hoog

Lucas Meertens treedt zelfstandig naar buiten als loonwerkdokter. De ex-DLV'er zegt dat een financiële benadering van de mechanisatiekosten tot andere keuzes leidt dan een technische. Ook akkerbouwers kunnen veel leren van Meertens die constateert dat op vergelijkbare bedrijven de onderhoudskosten soms een factor twee verschillen.

Meertens (56) groeide op op een veenkoloniaal akkerbouwbedrijf en was lange tijd actief als mechanisatiekundige in ontwikkelingslanden. In 1998 kwam hij in dienst bij de loonwerktak van de DLV Adviesgroep. Meertens draaide vanaf het begin mee in de 'privatisering' en gaf voorlichting met de wetenschap dat zijn verhaal voor beide partijen geld op moest brengen. De stap naar zelfstandigheid lag dus in zekere zin in de lijn der verwachting. Hij analyseert op loon- en akkerbouwbedrijven de financiële kant van de mechanisatie en zegt hoe het beter kan.

Waar komt 'loonwerkdokter' vandaan?
 "Die bedacht ik in 2006 voor het blaadje van DLV Loonwerk. Sinds januari gebruik ik het voor mijn eigen activiteiten. Ik werk nog steeds nauw samen met DLV Plant. Je kunt mijn stap naar zelfstandigheid ook betitelen als een soort managementbuy-out. Als 'dokter' help ik bedrijven kosten inzichtelijk te krijgen en zinvol beleid te voeren. Ik denk dat landbouwbladen, inclusief LandbouwMechanisatie, daar meer aandacht aan moeten besteden. De nadruk ligt mijns inziens te veel op de techniek en te weinig op de verhouding tussen opbrengsten en kosten."

Waar zit de grootste denkfout?
 "Die zit in het idee dat een werktuig geen geld meer kost als het fiscaal is afgeschreven. Dat je zo'n werktuig, ook al gebruik je het weinig of niet, wel kosteloos in de schuur kunt laten staan. Afschrijving is echter een boekhoudkundige kwestie en staat los van de feitelijke waarde. Een werktuig, trekker of zelfrijder die na drie jaar al voor nul euro op de balans staat, verliest ieder jaar aan marktwaarde. Je raakt dus geld kwijt. Dat had je ook op de bank kunnen zetten. Ik reken voor al het ijzer dat op het erf staat jaarlijks voor iedere 1.000 euro 11 procent aan kosten voor waardeverlies en rentederving. Daarbij maakt het geen verschil of je akkerbouwer, melkveehouder of loonwerker bent."

Is overmechanisatie een vorm van veiligheid?
 "Uiteraard is dat zo, en dat is ook niet altijd verkeerd, als je maar beseft dat het geld kost. Vreemd genoeg zijn melkveehouders zich daar meer van bewust dan akkerbouwers. Dat komt omdat de mechanisatie bij een melkveehouder vooral in dienst staat van de hoofdactiviteiten voeren en melken. Er wordt dan kritischer gekeken naar de factor tijd. Bij de akkerbouwer en ook vaak bij de loonwerker is de mechanisatie meer een doel op zich. Een nieuw en goed onderhouden

werktuigenpark geldt als een soort visitekaartje: kijk eens hoe goed het mij gaat! Het veelvuldig schoonspuiten van het materieel is daarvan het ultieme voorbeeld. Ik noem dat cosmetisch onderhoud."

Leverd onderhoud altijd geld op?
 "Nee dus, dat mag via het 'cosmetisch onderhoud' wel duidelijk zijn. Netheid en orde staan hoog op het Nederlandse lijstje van waarden en normen, maar dat wil niet zeggen dat je met veel schoonspuiten financieel iets opschieft. Ook onderhoud volgens het boekje slaat vaak door. Zoals bij het voorschrift 'duizend uren of eenmaal per jaar' voor transmissie-olie. Als een machine weinig wordt gebruikt, moet je je afvragen of die interval niet is op te rekken. Hetzelfde geldt

'Preventief onderhoud betaalt zich niet automatisch terug'

voor de hydrauliekolie. Als een trekker voor al transport doet, is het verversen van die olie volgens het 'boekje' vaak een overbodige actie. Voor filters en V-snaren geldt hetzelfde, dus een doordachte aanpak op dat gebied kan op jaarbasis duizenden euro's besparen."

Preventief onderhoud voorkomt toch stilstand?
 "Dat is op zich waar, maar het idee van minimaliseren van risico's schiet in Nederland te ver door. Dat merk je aan het zogenoemde 'impulsief-onderhoud'. Het mechanisatiebedrijf belt met de vraag of ze preventief ook maar even dat andere onderdeel zullen vervangen, want 'je weet maar nooit'. Dat klinkt dan logisch, maar het bewijs dat dat deel ook daadwerkelijk kapot zal gaan, is er niet. Je maakt dan op dat moment onnodige kosten, al besef ik uiteraard dat preventief onderhoud voor een loonwerktrekker die meerijs in een oogsttrein eerder lonend is dan voor de trekker van een akkerbouwer die alleen werkt. Overigens is stilstand vaak een gevolg van storingen in het elektrisch of het hydraulisch systeem. Daar los je preventief weinig op."

Heeft nieuw materieel lagere onderhoudskosten dan gebruikt?
 "Het onderhoud is bij nieuw goedkoper, omdat je de eerste jaren weinig reparaties hebt. De totale kosten zijn echter hoger door de hogere afschrijving. De eerste jaren verliezen machines het meest aan waarde. Ruil je na vier of vijf jaar alweer in, dan ben je duur

bezig. Als stelregel geldt dat ieder nieuw werktuig of iedere nieuwe trekker pas na een paar jaar geld begint te verdienen. Als je die verdienperiode tot een jaar of zeven kunt oprekken, ben je dus voordelig uit. De laatste jaren mag je dan vrij veel aan onderhoud besteden, omdat de afschrijving (het waardeverlies) steeds lager wordt. Nieuw is vooral aantrekkelijk als je veel uren maakt, maar nieuw machines met weinig praktijkervaring hebben weer als nadeel dat je tegen kinderziektes aan kunt lopen."

Heeft een Fendt minder onderhoudskosten dan bijvoorbeeld een New Holland?
 "De praktijk denkt dat wel, maar ik kan het met mijn cijfers niet hard maken. Het enige dat tastbaar is, zijn misschien kleine ergernissen die bij 'Deutsche Gründlichkeit' wat minder vaak voorkomen. Procentueel is het wel zo dat Fendt en John Deere, omdat ze tweedehands gewild zijn, wat minder snel afschrijven dan bijvoorbeeld McCormick en Same. Maar betrek je daar de lagere aanschafprijs van beide laatstgenoemden in, dan komt het totaalplaatje van de kosten niet per se hoger uit. Hetzelfde geldt voor goedkope banden: als die het werk goed kunnen doen, maak je minder kosten dan iemand die consequent het duurste rubber koopt. Ook het streven naar veel profiel op de banden is lang niet altijd nodig. Jammer is wel dat er voor de akkerbouw, vanwege de grote variatie in bouwplannen, zo weinig harde kengetallen voorhanden zijn om de mechanisatiekosten tussen de bedrijven vergelijkbaar te maken."

Trekkerkosten

Voorbeeld trekkerkosten bij 500 uur per jaar en 8 jaar bezit
Netto nieuwprijs trekker 100 kW: € 75.000
Restwaarde na 8 jaar 20%: € 15.000
Afschrijving € 60.000 = per jaar: € 7.500
Reparatie & onderhoud 3,5% van nieuwwaarde: € 2.625
Stalling & verzekering 2,0% van nieuwwaarde: € 1.500
Brandstof 1/6 van max. vermogen in kW's à 0,91 x 500: € 7.580
Totale jaarkosten: € 19.205
Trekkerkosten per uur excl. btw: € 38,41
Bij 750 draai-uren per jaar en een restwaarde van € 12.500 (bij gelijkblijvende reparatie & onderhoud en stalling & verzekering) komen de kosten per draai-uur uit op € 31,08 en bij 1000 draai-uren per jaar en een restwaarde van € 10.000 op € 27,41 per draai-uur.